

Handläggare: Eva Svedman
Telefon: 08-508 10 320

Till
Östermalms stadsdelsnämnd,
sammanträde 2010-08-26

Reviderade riktlinjer för handläggning av ärenden gällande ensamkommande barn och ungdomar

Svar på remiss från Kommunstyrelsen dnr: 333-1354/2010

Förslag till beslut

Östermalms stadsdelsnämnd beslutar att godkänna tjänsteutlåtandet som svar på remissen och att översända detsamma till Kommunstyrelsen.

Göran Månsson
stadsdelsdirektör

Anna-Lena Christensson Österberg
avdelningschef

Sammanfattning

I ärendet svarar förvaltningen på en remiss med förslag till reviderade riktlinjer avseende handläggning av ärenden gällande ensamkommande barn och ungdomar. Förtydliganden har gjorts då flera nya bestämmelser har tillkommit i lagstiftningen under de senaste åren. Exempelvis har ansvaret för ensamkommande asylsökande barn och ungdomar överförs till kommunerna, vilket bl a innebär att barnets/den unges sociala situation ska utredas och ett tryggt boende erbjudas under asylprocessen och vid ett eventuellt uppehållstillstånd. Antalet ensamkommande asylsökande barn/unga till Stockholm har ökat under de senaste åren, 2006 kom 60 st och 2009 kom 186 st. För 2010 förväntas antalet hamna på ungefär samma nivå som 2009. En enkätundersökning inom socialtjänsten visade att 340 ensamkommande asylsökande barn och unga var aktuella för olika insatser under 2009. Östermalms sdf har inga dylika ärenden. Förslaget till reviderade riktlinjer motsvarar förvaltningens krav på tydlighet och bör leda till kortare handläggningstider och också till en mer rättssäker handläggning. Förvaltningen påtalar vikten av att statliga medel måste garanteras kommunerna avseende mottagande och

insatser. Stadsdelsförvaltningen föreslår stadsdelsnämnden att godkänna tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Bakgrund

Med anledning av förändrad lagstiftning avseende ensamkommande barn och ungdomar har ett förslag till reviderade riktlinjer för handläggning av dessa ärenden gjorts. De föreslagna riktlinjerna ska tydliggöra socialtjänstens ansvar och att handläggningen sker på ett rättssäkert sätt, med barnets bästa i förgrunden.

Förslaget har tagits fram av staben för stadsövergripande sociala frågor i samarbete med förvaltningarna Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista samt stadens socialjour och juridiska avdelning. Flera nya bestämmelser har tillkommit i lagstiftningen, bl a överfördes ansvaret för ensamkommande asylsökande barn och ungdomar till kommunerna sommaren 2006. Ansvarig stadsdelsnämnd ska se till att barnets/den unges sociala situation utreds och att ett tryggt boende erbjuds under asylprocessen och vid ett eventuellt uppehållstillstånd. Begreppet vistelsekommun har också tydliggjorts.

För barn och unga som vistas tillfälligt i Sverige utan vårdnadshavare och som har uppmärksammats av polisen på grund av misstankar om brott görs ett försök att i riktlinjerna kartlägga ansvaret. Denna grupp barn och unga söker inte asyl och har oftast en avvisande attityd till myndigheter. Lagstiftningen är otydlig här.

Stockholms stad tog under 2009 emot 186 ensamkommande asylsökande barn och ungdomar, enligt uppgifter från Migrationsverket och socialjouren, vilket kan jämföras med 60 st 2006. För 2010 väntas ingen större ökning. En enkätundersökning inom socialtjänsten visade att 340 barn och unga var aktuella för olika insatser under 2009.

Stockholms stad har förbundit sig att hålla 27 boendeplatser tillgängliga för asylsökande barn och ungdomar, 14 år och upp till 18 år, och 54 boendeplatser för barn och ungdomar, från 14 år, som beviljats uppehållstillstånd. Ytterligare 25 asylplatser kommer att göras tillgängliga under 2010. Efterfrågan på platser ökar. Kommunförbundet och länsstyrelsen har därför tagit ett gemensamt initiativ för att öka antalet platser i hela länet.

Östermalms sdf har överlag mycket få flyktingärenden och vad gäller ensamkommande asylsökande barn eller ungdomar inte några hittills.

Nya bestämmelser i lagstiftningen, i korthet.

- *En ny lag om godman för ensamkommande barn* trädde i kraft 2005 07 01 och innebär att den gode mannens befogenheter har utökats till att kunna agera som både förmyndare och vårdnadshavare. Den dagliga omvårdnaden ligger dock utanför uppdraget.

- Bestämmelserna i *lagen om mottagande av asylsökande m fl* kring mottagande av ensamkommande barn som söker asyl. Genom lagändringen har ansvarsfördelningen mellan stat och kommun. Migrationsverket behåller det övergripande ansvaret med bl a placeringar till kommuner och också för kostnadsansvaret för mottagandet. Verket ansvarar likaså för att överenskommelser tecknas med kommunerna om mottagande både under asylprövningen och tiden efter för de barn och unga som beviljats uppehållstillstånd. Stockholms stad utgör en sk anvisningskommun, dvs staden har tecknat en överenskommelse med Migrationsverket om att ta emot ensamkommande barn och unga.
- Rätten till statlig ersättning för vissa kostnader för asylsökande och vissa andra utlänningar regleras i *förordningen om statlig ersättning för asylsökande m fl*. Enligt förordningen ersätts en kommun som har träffat överenskommelse med Migrationsverket. I riktlinjerna finns ett avsnitt kring vilka kostnader som stadsdelsnämnderna kan eftersöka och rutinerna för detta.

Förslag till handlägningsrutiner

- För att möjliggöra ett optimalt mottagande av de barn och unga som kommer till Stockholmsstad har en översyn skett av stadens samarbetsrutiner med Migrationsverket. Verket ska alltid meddela socialjouren om när ett ensamkommande barn eller ungdom har anvisats Stockholmsstad. Socialjouren vidarebefordrar uppgiften till berörd stadsdelsnämnd. Rutinen medför att stadens kontroll över hur många och vilka asylsökande barn och unga som anvisas till staden. Vidare skapar rutinen förutsättningar till ökad rättssäkerhet för den enskilde genom att handläggningen påskyndas.
- Förtydligande görs kring *hur* den sociala utredningen ska göras och att den ska inkludera en efterforskning av barnets/den unges vårdnadshavare.
- Förtydligande avseende handläggning av barn/unga som anvisas till en närståendefamilj. Det innebär att utredning avseende barnets sociala situation respektive familjens lämplighet som familjehem ska utföras var för sig och av olika handläggare. Vidare föreslås att vid anvisning till närstående ska ett hembesök av socialtjänsten göras omgående för en bedömning av barnets/den unges skyddsbehov.
- När barnet/den unge har bott i en familj under längre tid och utan stadsdelsnämndens kännedom, bör, efter bedömning, barnet/den unge kunna bo

kvar under tiden utredning görs av hemmet. Rekommendation angående omkostnader för den boende finns i förslaget.

Den fortsatta integrationsprocessen

Den fortsatta vårdplaneringen bör utgå från de omständigheter som är bakomliggande för att förebygga eventuella svårigheter i vuxen ålder. Enligt föräldrabalkens 7 kap 1§ har vårdnadshavare försörjningsansvar upp till 21 år om den unge fullföljer sin skolgång. Samma bestämmelser rekommenderas vara utgångspunkt för ensamkommande ungdomar som beviljats uppehållstillstånd.

Människohandel

Inom gruppen av ensamkommande barn och ungdomar och som officiellt befinner sig på flykt och söker asyl eller grips för något misstänkt brott, finns risk att där finns offer för människohandel. Riktlinjerna syftar till att lyfta fram detta och betona vikten av att i möjligaste mån undersöka om så är fallet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialtjänstavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag till beslut

Stadsdelsförvaltningen generella uppfattning angående riktlinjer är att de bör vara formulerade så okomplicerat och tydligt som möjligt så att de inte ges utrymme för misstolkningar som kan innebära att likhetsprincipen över staden och rättssäkerheten urholkas.

Förvaltningen menar att riktlinjerna avseende handläggning av ärenden gällande ensamkommande barn och ungdomar i sin helhet motsvarar förvaltningens krav på tydlighet och bör leda till kortare handläggningstider och också till en mer rättssäker handläggning. Vidare vill förvaltningen påtala vikten av att statliga medel måste garanteras kommunerna avseende mottagande och insatser kopplade till de ensamkommande asylsökande barnen/ungas situation. Antalet ökar stadigt. Enkätundersökningen inom socialtjänsten visar tydligt att många av dessa barn och unga blir kvar inom socialtjänsten med behov av olika insatser under lång tid, vilket kräver resurser på flera plan.

Stadsdelsförvaltningen föreslår stadsdelsnämnden att godkänna tjänsteutlåtandet som svar på remissen.